

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

BIZNES BOSHQARUV FAKULTETI

Qo‘lyozma huquqida

BAHROMOV XUDOYOR HABIBULLO O‘G‘LI

**MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTIGA XORIJIY
INVESTITSIYALARNI JALB QILISHDA ERKIN
IQTISODIY HUDUDLARNI RIVOJLANTIRISH**

Mutaxassislik: 70410403 – “Investitsiyalarni boshqarish”

Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

DISSERTATSIYA

Ilmiy rahbar: dots, PhD L.F. Murodova

TOSHKENT – 2024

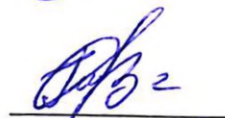
Magistrlik dissertatsiya ishi "Bank ishi" kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan

_____ -sonli bayonnoma " 10 " aprel _____ 2024y

Kafedra mudiri: R.Tojiev

Ilmiy rahbar: L.F.Murodova

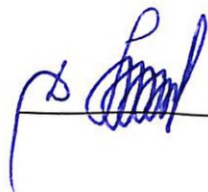

Talaba: Bahromov Xudoyor

Dissertatsiya Biznes boshqaruv fakultetida 2024 yil " ____ " _____ № raqami bilan ro'yxatga olingan.

Fakultet dekani

U.R.Xalikov

ANNOTATSIYA

O‘zbekistonda so‘nggi yillarda tashqi savdo defitsiti muttasil oshib - eksport va import orasidagi farq tobora kengayib bormoqda hamda bu tendensiya ko‘pchilikni, xususan, qaror qabul qiluvchilarni xavotirga sola boshlagani shubhasiz.

Hozirgi vaqtda O‘zbekistonni iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va texnik va texnologik yangilash jarayonlariga xorijiy sarmoyalarni jalb etish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Prezidentimiz o‘z ma‘ruzalarida “Ishlab chiqarishni kengaytirish va raqobatbardosh mahsulotlarning yangi turlarini o‘zlashtirish bo‘yicha qabul qilingan ustuvor chora-tadbirlar dasturiga muvofiq 2012-2016-yillarda smeta qiymati 6 milliard 200 million dollarlik 270 dan ortiq investitsiya loyihasi amalga oshirildi. , shuningdek, tarmoq ishlab chiqarishini modernizatsiya qilish, texnik va texnologik qayta jihozlash dasturlarini amalga oshirish rejalashtirilgan. Shuningdek, “Faol investitsiya siyosati mamlakatimizni modernizatsiya va yangilash chora-tadbirlarining eng muhim sharti va manbai bo‘lishi kerak”.

Milliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish iqtisodiyotda tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirish, ishlab chiqarishni rivojlantirish va uning uzluksizligini ta‘minlash, raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish va eksportga yo‘naltirilgan ishlab chiqarish korxonalarini faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yish, iqtisodiyotning real sektori imkoniyatlaridan samarali foydalanish uchun foydalidir.

Ochiq iqtisodiyotni shakllantirishning muhim bo‘g‘ini jahon amaliyotida faol rivojlanayotgan erkin iqtisodiy hududlar (EIH) faoliyatini investitsiyalarni yo‘lga qo‘yish O‘zbekiston iqtisodiyotiga, xususan, xorijiy investitsiyalar oqimini yanada oshirish uchun keng imkoniyatlardir.

Jahon amaliyoti shuni ko‘rsatadiki, EIH milliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etish bilan birga ishlab chiqarishga yangi texnologiyalarni joriy etish, menejment va marketing sohasida zamonaviy xorijiy tajribadan foydalanish, ichki bozorni import o‘rnini bosuvchi tovarlar bilan to‘ldirish, mamlakatimiz eksport salohiyatini yanada

oshirish, mamlakatimizda yangi ish o'rinlari yaratish hududlar, valyuta tushumlarini yaratish. oshadi va pirovardida milliy iqtisodiyotning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvining kuchayishiga olib keladi.

Hozirgi bosqichda EIHLarni davlatning iqtisodiy jarayonlarga aralashuvi ko'lamini tanlab qisqartirish vositasi sifatida talqin qilish ko'proq dolzarbdir. Ushbu formula barcha iqtisodiy rejimlarning ishlashi bilan bog'liq bo'lgan barcha hodisalarni o'z ichiga oladi.

Bunday yondashuv bilan alohida zona nafaqat alohida geografik hudud, balki milliy iqtisodiy makonning bir qismi bo'lib, u yerda ma'lum imtiyoz va rag'batlantirish tizimi joriy etilgan va qo'llaniladi, uning boshqa qismlarida foydalanilmaydi.

Kalit so'zlar: erkin iqtisodiy hudud, byudjet tashkilotlari, byudjet xarajatlari, modernizatsiya, investitsiyai, asosiy vositalar, davlat iqtisodiyoti, g'aznachilik, daromadlar prognoz ko'rsatkichlari.

ANNOTATION

In recent years, the foreign trade deficit in Uzbekistan has been steadily increasing - the difference between export and import is widening, and this trend is undoubtedly starting to worry many people, especially decision-makers.

Currently, one of the priority tasks is to attract foreign investments to the processes of economic modernization and technical and technological renewal of Uzbekistan. In his reports, the President stated that "in accordance with the program of priority measures adopted for the expansion of production and the development of new types of competitive products, more than 270 investment projects with an estimated value of 6 billion 200 million dollars were implemented in 2012-2016. , as well as modernization of network production, implementation of technical and technological re-equipment programs is planned. Also, "Active investment policy should be the most important condition and source of measures for the modernization and renewal of our country."

Attracting investments to the national economy, implementing structural changes in the economy, developing production and ensuring its continuity, producing competitive products and effectively establishing the activities of export-oriented production enterprises, effectively using the opportunities of the real sector of the economy useful for

An important link in the formation of an open economy is the establishment of investments in the activities of free economic zones (SEZs), which are actively developing in world practice, and there are wide opportunities for further increasing the flow of foreign investments into the economy of Uzbekistan, in particular.

World practice shows that EIK, while attracting national and foreign investments, introduces new technologies in production, uses modern foreign experience in the field of management and marketing, fills the domestic market with goods that substitute for imports, and further increases the export potential of our country. , creating new jobs in our country regions, creating foreign exchange earnings. increases and ultimately leads to the strengthening of the integration of the national economy into the world economy.

At the current stage, it is more relevant to interpret SEZs as a means of selectively

reducing the scope of state intervention in economic processes. This formula includes all events related to the operation of all economic regimes.

With this approach, a separate zone is not only a separate geographical area, but also a part of the national economic space, where a certain system of privileges and incentives is introduced and used, which is not used in other parts of it.

Key words: free economic zone, budget organizations, budget expenditures, modernization, investment, fixed assets, state economy, treasury, income forecast indicators.

MUNDARIJA

I BOB. KIRISH.....	10
1.1. Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi.....	10
1.2. Tadqiqotning maqsadi va vazifalari.....	11
1.3. Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari.....	12
1.4. Tadqiqot ob'yekti va predmeti	13
1.5. Tadqiqot natijalarining ilmiy-nazariy va amaliy ahamiyati.....	13
1.6. Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	13
II BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	15
2.1. Nazariy adabiyotlar sharhi.....	15
2.2. Emperik adabiyotlar sharhi.....	21
III BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI.....	28
3.1. Tadqiqot dizayni.....	28
3.2. Ma'lumotlar manbalari, tadqiqotda qo'llanilgan uslublar.....	32
IV BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	36
4.1 Mamlakatimiz iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda erkin iqtisodiy hududlarni rivojlantirish yo'llarining rivojlantirishning mazmun-mohiyati va ahamiyati.....	36
4.2 Mamlakatimiz iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda erkin iqtisodiy hududlarni rivojlantirish tadqiqot modeli.....	46
4.3. Mamlakatimiz iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda erkin iqtisodiy hududlarni rivojlantirish yo'llarining o'ziga xos xususiyatlari.....	51
4.4. Mamlakatimiz iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda erkin iqtisodiy hududlarni rivojlantirishning amaldagi holatini takomillashtirish yo'nalishlari	55
V BOB. XULOSA VA TAKLIFLAR.....	61
5.1. Tadqiqot savoliga tegishli natijalarning qisqacha ifodasi.....	61
5.2. Fan va bilimni oshishiga qo'shilgan hissa.....	62
5.3. Tadqiqot cheklovlari va kelgusi tadqiqotlar uchun takliflar.....	64
5.4. Tadqiqot natijalarining amaliyotga tegishlilikini va natijalarning amaliy ahamiyati.....	65
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.....	68

I BOB. KIRISH

1.1. Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi

Bozor iqtisodiyoti va iqtisodiy munosabatlarning globallasuvi sharoitida soliqlar davlat iqtisodiy siyosatini amalga oshirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Hozirgi vaqtda xalqaro iqtisodiy munosabatlarning o'zgarishi soliqlarni tartibga solishning ajralmas elementi bo'lgan ushbu munosabatlarni tartibga solishga yangi yondashuvlarni talab qiladi.

Shu bilan birga, hozirgi holat iqtisodiyoti milliy O'zbekiston Respublikasi jarayoning bozor o'zgarishiga soliq tizimi orqali bozor munosabatlariga samarali ta'sir ko'rsata olmaydi. Bundan tashqari, iqtisodiy o'sishga to'sqinlik qilayotgan va mintaqalar xalq xo'jaligining turli tarmoqlarida inqirozli vaziyatlarning kuchayishiga xizmat qiluvchi ijtimoiy-iqtisodiy to'siqlar yuzaga kelganda, soliq-byudjet siyosatini tanlash, ishlab chiqish va amalga oshirishga kompleks yondashuv mavjud emas. butun mamlakatda hisobga olinmagan.

Bundan kelib chiqadiki, Respublikamizda ishlab chiqarishning baynalmilallasuvi bosqichma-bosqich o'sib bormoqda va ikkinchisi ishlab chiqarish va iqtisodiy munosabatlar jarayoniga davlat ta'sir ko'rsatish vositalarining doimiy o'zgarishi va qayta ko'rib chiqilishiga sabab bo'ladi. (Sh.Mirziyoyev, 2019).

Hozirgi vaqtda mintaqalarga investitsiyalarni jalb qilish uchun barcha vositalar to'plami yaratildi, ularni ikki guruhga bo'lish mumkin: moliyaviy va ma'muriy vositalar. Mintaqalarga investitsiyalarni jalb qilishning moliyaviy vositalariga mintaqaviy soliq imtiyozlari kiradi. Soliq to'lovlarini bo'lib-bo'lib to'lash, investitsiya va soliq krediti, investitsiya loyihalari va dasturlarini amalga oshirish uchun kreditlar bo'yicha foiz stavkasining bir qismini qoplash uchun zarurdir.

Tabiiy resurslardan unumli foydalanish barqaror iqtisodiy o'sish uchun yetarli emas, ba'zan faqat iqtisodiy rivojlanishning asosiy muammolarini hal qilishdan chalg'itadi. Shu bois iqtisodiyotni tarkibiy o'zgartirish va bozor talabiga ega bo'lgan yuqori sifatli mahsulotlar ishlab chiqaradigan tarmoqlarni yaratish eng muhim